

Skatteutskottets betänkande**1980/81:42****om besvärregler vid allmän fastighetstaxering, m. m. (prop. 1980/81:111)****Propositionen**

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1980/81:111 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
2. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
3. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

I propositionen föreslås att en möjlighet införs för fastighetstaxeringsnämnd att mot ägarens vilja i vissa fall besiktiga en fastighet. Beslut om sådan besiktning föreslås fattas av länsrätt. Talan mot beslut om besiktning får enligt förslaget inte föras.

Vidare behandlas besvärregler vid allmän fastighetstaxering. Det föreslås att nuvarande regler skall behållas med i huvudsak oförändrat innehåll.

De nya reglerna föreslås bli tillämpliga första gången i fråga om 1981 års allmänna fastighetstaxering.

Lagförslagen har följande lydelse:

1 Förslag till**Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)**

Härigenom föreskrivs i fråga om fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

dels att nuvarande 18 kap. 30 § skall betecknas 18 kap. 41 §,

dels att 21 kap. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tolv nya paragrafer, 18 kap. 29–40 §§, samt tre nya kapitel, 22–24 kap., av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***18 kap.****29 §¹**

Fastighetstaxeringsnämnden får besiktiga fastighet även i annat fall än som avses i 8 §, om uppgift som behövs för att taxera en fastighet saknas eller det finns grundad anledning anta att uppgift som fastighetsägare lämnat är felaktig eller ofullständig. Besiktning får dock ske endast om tillförlitlig uppgift inte utan avsevärd olägenhet kan erhållas på annat sätt och uppgiften är av väsentlig betydelse för åsättande av en riktig taxering. I fråga om besiktning enligt denna paragraf gäller 30–40 §§.

30 §

Länsrätten i det län där fastigheten är belägen beslutar om besiktning på framställning av fastighetstaxeringsnämnden.

Mot beslut om besiktning får talan inte föras.

31 §

I beslut om besiktning skall redovisas vad denna skall avse. Om det finnes påkallat får även tid för besiktningen bestämmas.

Beslutet skall senast vid förrättning

¹ Förutvarande 18 kap. 29 § upphävd genom 1980:1087.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för verkställighet mot bevis lämnas till fastighetsägaren och annan, hos vilken verkställighet sker. Kan beslutet inte överlämnas vid förrättningen skall det snarast därefter delges genom försorg av den som verkställt besiktningen.

32 §

Har fastighetstaxeringsnämnd gjort framställning om besiktning och behövs inte längre åtgärden skall nämnden genast anmäla detta till länsrätten.

33 §

Länsrätten skall omedelbart upphäva beslut om besiktning när anmälan enligt 32 § har skett.

34 §

Innan beslut om besiktning verkställs skall fastighetsägaren beredas tillfälle att inställa sig till förrättningen. Detsamma gäller nyttjanderättshavare som berörs av åtgärden.

Kan den som avses i första stycket inte utan nämnvärt uppskov kallas till förrättningen eller inställa sig vid denna, får verkställighet ändå ske under förutsättning att särskilt tillkallat vittne är närvarande. Är den, hos vilken besiktning av bostadsutrymme skall ske, inte närvarande, får dock förrättningen genomföras endast om det kan antas att fastighetsägaren eller annan söker förhåla besiktningen eller att den av annat skäl kommer att försenas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Fastighetsägaren och annan hos vilken verkställighet sker har rätt att tillkalla vittne. Förrätningen får dock inte i onödan uppehållas i väntan på att vitne skall inställa sig.

36 §

Besiktning skall verkställas så att den innebär minsta möjliga olägenhet för den som berörs av besiktningen. Skada får inte förorsakas på egendom. Lås och annan stängningsanordning får dock brytas.

37 §

Verkställighet av besiktning i bostadsutrymme får inte utan medgivande av den som berörs därav påbörjas mellan kl. 19 och kl. 8.

38 §

Fastighetstaxeringsnämndens ordförande, konsulent eller tjänsteman som biträder nämnden verkställer beslut om besiktning. Om det är påkallat får annan ledamot i nämnden närvara.

Åtgärd som avses i 36 § sista meningen skall verkställas av kronofogdemyndigheten.

39 §

Vid besiktning är fastighetsägaren skyldig att lämna de upplysningar som behövs för besiktningens verkställande samt att lämna tillträde till fastigheten och dess byggnader.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***40 §**

Angående verkställighet av beslut om besiktning skall utfärdas bevis. Vad i 31 § andra stycket föreskrivs rörande beslut om besiktning skall i tillämpliga delar gälla även bevis om verkställighet. Är den som skall erhålla bevis inte närvarande vid förrättningen, skall bevis lämnas även till någon som kan anses företräda honom, om sådan person är närvarande.

21 kap. Om besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut²**1 §³**

Besvär av ägare av fastighet skall ha inkommit senast den 15 september under taxeringsåret.

Kommuns besvär skall anföras före utgången av oktober månad under taxeringsåret.

Taxeringsintendent har rätt att anföra besvär intill utgången av november månad under taxeringsåret. Han skall inom samma tid ange yrkanden och grunder för besvärstalan, om inte med hänsyn till utredningens vidlyfthet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd.

Inkommer besvär från ägare av fastighet efter den i första stycket angivna tiden men före utgången av november månad under taxeringsåret, får länsrätten pröva besvären om taxeringsintendenten helt eller delvis biträder besvären i sak.

Har länsrätten avgjort besvär över viss taxering, får besvär inte anföras

Talan mot fastighetstaxeringsnämnds beslut förs genom besvär hos länsrätten.

Besvär får anföras av ägare av den fastighet beslutet rör samt av vederbörande kommun och taxeringsintendent.

² Senaste lydelse 1980:149.

³ Senaste lydelse 1980:149.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

hos länsrätten rörande samma taxering.

2 §

Har besvärshandlingarna sänts till annan länsrätt än den som har att pröva besvären, utgör detta inte hinder för målets prövning. Handlingarna skall då omedelbart översändas till den länsrätt som skall pröva besvären.

3 §

Besvär av ägare av fastighet skall ha inkommit senast den 15 september under taxeringsåret.

4 §

Kommuns besvär skall anföras före utgången av oktober månad under taxeringsåret.

5 §

Taxeringsintendent har rätt att anföras besvär intill utgången av november månad under taxeringsåret. Han skall inom samma tid ange yrkanden och grunder för besvärstalan, om inte med hänsyn till utredningens vidlyfthet eller andra synnerliga skäl länsrätten medger anstånd.

6 §

Inkommer besvär från ägare av fastighet efter den i 3 § angivna tiden men före utgången av november månad under taxeringsåret, får länsrätten pröva besvären om taxeringsintendenten helt eller delvis biträder besvären i sak.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Har länsrätten avgjort besvär över viss taxering, får besvär inte anföras hos länsrätten rörande samma taxering.

8 §

Vid prövning av mål om fastighetstaxering består länsrätten av en lagfaren domare, värderingstekniska ledamöter samt nämndemän som särskilt utsetts för att deltaga vid behandlingen av sådana mål.

Rätten är domförrätt med en lagfaren domare och tre andra ledamöter, varav minst en värderingsteknisk ledamot och minst två nämndemän, om inte annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar. Fler än fyra ledamöter, utöver den lagfarne domaren, får inte tjänstgöra i rätten.

9 §

Värderingsteknisk ledamot i länsrätt skall vara myndig svensk medborgare och ha sakkunskap i fråga om fastighetsvärdering. Bland de värderingstekniska ledamöterna skall finnas företrädare sådan sakkunskap beträffande olika slag av fastigheter.

Bestämmelsen i 20 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall också tillämpas beträffande värderingsteknisk ledamot.

10 §

Nämndeman som avses i 8 § utses för tiden från och med den 1 juli det år, då allmän fastighetstaxering äger

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

rum, till och med den 30 juni det år då sådan taxering sker nästa gång.

Värderingsteknisk ledamot i länsrätt förordnas av regeringen för tid som sägs i första stycket.

22 kap. Om besvär över länsrätts och kammarrätts beslut**1 §**

Besvär över länsrätts beslut i mål om fastighetstaxering får, även om det ej följer av 33 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), anföras om länsrätten har ändrat fastighetens taxering utan att klaganden har yrkat sådan ändring.

2 §

Mot länsrätts beslut i fråga, som avses i 20 kap. 15 §, får talan inte föras.

3 §

Vid besvär över länsrätts beslut skall besvärshandlingen ha kommit in

om besvären har anförts av fastighetsägare, inom två månader från det han har fått del av det överklagade beslutet, samt

om besvären har anförts av taxeringsintendent eller kommun, inom två månader från den dag, då länsrätts beslut meddelades.

4 §

Vid prövning av mål om allmän fastighetstaxering består kammarrätt av tre lagfarna ledamöter samt två av de särskilda ledamöter som avses i 5 §. Utevaro av en av de särskilda ledamöterna hindrar dock inte att

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

mål avgörs om tre av kammarrättens ledamöter är ense om slutet.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får regeringen beträffande vissa grupper av ifrågavarande mål föreskriva, att bestämmelsen om att särskilda ledamöter skall delta vid målens prövning inte skall tillämpas.

5 §

Regeringen förordnar för högst fem år i sänder för varje kammarrätt minst nio, högst tjugo i praktiska värv förfarna personer med god kännedom om fastighetsförhållanden i allmänhet att efter kallelse inträda såsom ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål om allmän fastighetstaxering. Av dessa personer skall i fråga om varje kammarrätt minst tre äga kunskap beträffande värdering av skogsmark och växande skog, minst två beträffande värdering av vattenfallsfastighet, minst två beträffande värdering av jordbruksfastighet i övrigt och minst två beträffande värdering av annan fastighet i övrigt. Avgår sådan person under den tid, för vilken han har blivit utsedd, förordnar regeringen annan person i hans ställe.

Ledamot som här sägs skall vara myndig svensk medborgare. Han får inte vara i konkursstillstånd.

6 §

Regeringen meddelar närmare föreskrifter angående inkallande av de särskilda ledamöterna till tjänstgöring i kammarrätt samt angående ordnandet av kammarrätts arbete

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

med handläggning av mål om allmän fastighetstaxering och därmed sammanhängande frågor.

Särskild ledamot får för tid, under vilken han varit inkallad till tjänstgöring, ersättning av statsmedel enligt bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

7 §

Vid besvär över kammarrätts beslut i mål om allmän fastighetstaxering skall besvärshandlingen ha kommit in inom två månader från den dag då klaganden har fått del av beslutet.

23 kap. Om besvär i särskild ordning**1 §**

Har ägare av fastighet, som skall få underrättelse enligt 20 kap. 18 §, inte fått sådan underrättelse senast den 15 augusti under taxeringsåret, får ägaren anföra besvär intill utgången av året efter taxeringsåret.

2 §

Den som enligt 21 kap. 1 § får föra talan mot fastighetstaxeringsnämnds beslut får före utgången av femte året efter taxeringsåret anföra besvär.

1. om fastighet genom förbiseende inte har blivit taxerad,

2. om taxering har ägt rum av annan egendom än fastighet eller om värde har bestämts för egendom som avses i 7 kap. 16 §,

3. om fastighet har upptagits såsom skattepliktig fastän den är undantagen från skatteplikt, eller har

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

undantagits från skatteplikt, trots att så inte hade bort ske,

4. om fastighet eller del av fastighet har taxerats på mer än en ort eller eljest blivit dubbeltaxerad,

5. om taxeringsbeslut beträffande fastigheten har blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende,

6. om eljest sådana omständigheter föreligger, som bort föranleda väsentligt annorlunda taxering och särskilda skäl föreligger för prövning av besvären,

7. om underrättelse som avses i 20 kap. 14 eller 18 § har haft felaktigt innehåll.

3 §

Besvär enligt detta kapitel prövas av länsrätten. Har taxeringen prövats av länsrätten, skall kammarrätt pröva målet. Har taxeringen prövats av kammarrätt eller regeringsrätten, skall regeringsrätten pröva målet.

Regeringsrätten och kammarrätten får, om besvär enligt detta kapitel finnes böra upptas till prövning, förordna att målet skall upptas och vidare handläggas av länsrätt.

4 §

Anförs besvär i särskild ordning hos länsrätt, skall bestämmelserna i 21 kap. 2 § tillämpas.

24 kap. Övriga bestämmelser om besvär

1 §

Besvärsrätt, som enligt 21–23 kap. gäller för ägare av fastighet, tillkommer den som vid ingången av tax-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eringsåret är ägare av fastighet liksom den som därefter, dock senast före ingången av femte året efter taxeringsåret, har blivit ägare av fastigheten ävensom arrendator, vilken jämlikt avtal, ingånget efter kommunalskattelagens ikraftträdande, gentemot ägare har att ansvara för skatt för fastighets garantibelopp.

2 §

Taxeringsintendent får inom den för honom gällande besvärstiden anföra besvär till fastighetsägarens förmån. Därvid har han samma behörighet som fastighetsägare.

3 §

Finner länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätten vid prövning av besvär rörande allmän fastighetstaxering, att taxeringen har verkställts på orätt ort eller har underlåtits på rätt ort, får rätten, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse. Taxeringen får dock inte höjas utöver vad tidigare har bestämts, om inte sådan höjning har yrkats i besvaren.

4 §

Angående fullföljd av talan mot beslut i anledning av besvär som har anförts i särskild ordning, så ock i fråga, som avses i 3 §, skall i tillämpliga delar gälla vad i denna lag i övrigt är föreskrivet angående besvär rörande allmän fastighetstaxering.

5 §

Har part anfört besvär över länsrätts eller kammarrätts beslut i mål

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

angående fastighetstaxering, får även motpart föra talan mot beslutet, även om den för honom föreskrivna besvärstiden har utgått; dock åligger det honom att inkomma med sådana besvär inom en månad från utgången av den tid inom vilken de först anförda besvären skolut anförs.

Återkallas eller förfaller eljest den första besvärstalan, är även den senare besvärstalan förfallen.

6 §

I fråga om besvär enligt denna lag skall vad som är föreskrivet för kommun gälla även för landstingskommun och annan menighet, som får utöva beskattningsrätt.

7 §

Av länsrätt behandlad fastighetstaxeringsfråga får återförvisas till rätten för förnyad behandling.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången i fråga om allmän fastighetstaxering år 1981.

2 Förslag till

Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1956:623)¹

dels att 158, 160–162 och 164–169 §§ skall upphöra att gälla.

dels att rubrikerna närmast före 158, 164, 167 och 168 §§ skall utgå.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången i fråga om allmän fastighetstaxering år 1981.

Äldre bestämmelser skall dock alltjämt tillämpas i fråga om fastighetstaxering år 1980 och tidigare.

¹ Lagen omtryckt 1971:399.

Senaste lydelse av

158 § 1979:175

160 § 1979:175

161 § 1979:175

162 § 1979:175

164 § 1 mom. 1979:175

164 § 2 mom. 1979:175

164 § 3 mom. 1979:175

167 § 1 mom. 1973:1106

167 § 2 mom. 1973:1106

167 § 3 mom. 1979:175

167 § 4 mom. 1979:175

168 § 1979:175

169 § 1979:175

lagens rubrik 1974:773

rubriken närmast före 164 § 1973:1106.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12, 16-19 och 21 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §²

Kammarrätt är delad i avdelningar. Regeringen får bestämma att avdelning skall vara förlagd till annan ort än den där domstolen har sitt säte.

Avdelning består av presidenten eller en lagman såsom ordförande samt av minst två kammarrättsråd, av vilka en är vice ordförande.

Om särskild sammansättning av kammarrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i *taxeringslagen (1956:623)*. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av kommunalbesvärsmål finns i 13 a §.

Om särskild sammansättning av kammarrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i *fastighetstaxeringslagen (1979:1152)*. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av kommunalbesvärsmål finns i 13 a §.

12 §³

Kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får ej sitta i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän skall ingå i rätten, är kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får i sådant fall ej sitta i rätten. Kammarrätt är dock domför utan nämndemän

1. vid prövning av besvär över beslut som ej innebär att målet avgöres,

2. vid förordnande rörande saken i avvaktan på målets avgörande samt vid annan åtgärd som avser endast måls beredande,

3. vid beslut varigenom domstolen skiljer sig från målet utan att detta prövats i sak.

Handlägges mål som avses i andra stycket gemensamt med annat mål, får nämndemän deltaga vid handläggningen även av det senare målet.

¹ Lagen omtryckt 1979:165.

² Senaste lydelse 1980:274.

³ Senaste lydelse 1980:274.

Nuvarande lydelse

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i *taxeringslagen* (1956:623). Bestämmelser om domförhet vid behandling av kommunalbesvärsmål finns i 13 a §.

Regeringen bestämmer i vilken omfattning åtgärd som avser endast måls beredande får vidtagas av lagfaren ledamot i kammarrätten eller annan tjänsteman vid denna.

Föreslagen lydelse

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i *fastighetstaxeringslagen* (1979:1152). Bestämmelser om domförhet vid behandling av kommunalbesvärsmål finns i 13 a §.

16 §

Länsrätt får efter beslut av regeringen vara delad i avdelningar. Avdelning består av ordförande och minst två rådmän. Ordförande är lagmannen eller en chefsrådman.

Om särskild sammansättning av länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i *taxeringslagen* (1956:623).

Om särskild sammansättning av länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns bestämmelser i *fastighetstaxeringslagen* (1979:1152).

17 §

Länsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän om inte annat följer av 18 §. Fler än fyra nämndemän får inte sitta i rätten.

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns, förutom i 18 §, bestämmelser i *taxeringslagen* (1956:623).

Om domförhet vid behandling av mål om fastighetstaxering finns, förutom i 18 §, bestämmelser i *fastighetstaxeringslagen* (1979:1152).

Regeringen bestämmer hur många nämndemän som skall finnas i varje län för tjänstgöring i länsrätten. Länsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem.

18 §⁴

Länsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. när åtgärd som avser endast måls beredande vidtages.
2. vid sådant förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av annan länsrätt samt vid sådant förhör i ärende enligt utlänningslagen (1980:376) som begärts med stöd av 57 § samma lag.

⁴ Senaste lydelse 1980:978.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende,

4. vid beslut om återkallelse tills vidare av ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort eller om vägran tills vidare att godkänna ett utländskt körkort, när det är uppenbart att ett sådant beslut bör meddelas,

5. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttent rätt, är länsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande av

1. mål om utdömande av vite,

2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623).

2. mål enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen, enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter, *om besikning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152)*, om handlings undantagande från taxeringsrevision, skatterevision eller annan granskning och om befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623).

3. mål om omhändertagande för utredning enligt 30 § barnavårdslagen (1960:97),

4. mål enligt uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna med undantag av mål om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 8 § 3 mom. sista stycket kommunalskattelagen (1928:370),

5. mål om uppdelning av taxeringsvärde enligt 20 kap. 15 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

6. mål som avser ändring av taxerad inkomst med högst 1 000 kronor,

7. mål enligt skatte- och taxeringsförfattningarna i vilket beslutet överensstämmer med parternas samstämmiga mening.

8. mål om rättshjälp genom offentligt biträde i ett ärende hos en annan myndighet.

9. mål enligt körkortslagen (1977:477), om beslutet innebär att varning meddelas eller om det är uppenbart att ett körkort, körkortstillstånd eller traktorkort skall återkallas eller att ett utländskt körkort inte skall godkännas,

10. mål i vilket saken är uppenbar.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 §

Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses genom val. Val förrättas av landstinget eller, om i länet finns kommun som inte ingår i landstingskommun, av landstinget och kommunfullmäktige med den fördelning dem emellan som länsstyrelsen bestämmer efter befolkningstalen. I Gotlands län förrättas val av kommunfullmäktige i Gotlands kommun.

Valet skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många ledamöter som motsvarar den kvot, som erhålls om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt föreskrivet.

Vart tredje år väljes halva antalet nämndemän i kammarrätt och länsrätt. När val av de nämndemän som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering skall ske framgår av *taxeringslagen* (1956:623).

När val av de nämndemän som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering skall ske framgår av *fastighetstaxeringslagen* (1979:1152). Av de övriga nämndemännen i länsrätt och av nämndemännen i kammarrätt väljs halva antalet vart tredje år.

Regeringen får för visst län förordna att nämndemän i kammarrätt skall väljas bland dem som för samma mandatperiod har utsetts till nämndemän i hovrätt. Nämndeman i hovrätt får även i annat fall, om han är behörig därtill, tjänstgöra som nämndeman i den kammarrätt inom vars domkrets han är kyrkobokförd.

21 §

Nämndeman i kammarrätt och länsrätt utses för sex år men får avgå efter två år. Om nämndeman i sådan rätt visar giltigt hinder, får rätten entlediga honom tidigare. Den som har fyllt sextio år har rätt att frånträda uppdraget. Upphör nämndeman att vara valbar eller behörig, förfaller uppdraget.

Bestämmelser om mandatperiod för sådan nämndeman som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns i *taxeringslagen* (1956:623).

Bestämmelser om mandatperiod för sådan nämndeman som ingår i länsrätt vid behandling av mål om fastighetstaxering finns i *fastighetstaxeringslagen* (1979:1152).

När ledighet uppkommer, utses ny nämndeman för den tid som återstår. Ändras antalet nämndemän, får nyttillträdande nämndeman utses för kortare tid än som följer av första stycket.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningsamling.

Äldre bestämmelser skall dock tillämpas i fråga om fastighetstaxering år 1980 och tidigare.

Motioner

Med anledning av propositionen har väckts motion 1980/81:2029 av Allan Åkerlind (m) och Tore Nilsson (m).

I motionen hemställs att riksdagen beslutar avslå regeringens proposition 1980/81:111 såvitt avser förslaget om rätt för fastighetstaxeringsnämnd att mot ägarens vilja besiktiga fastighet.

Vidare behandlas de vid allmänna motionstiden väckta motionerna

1980/81:1145 av Erik Börjesson (fp) och Rune Ångström (fp)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär

1. att riksskatteverket ges i uppdrag att omarbota nu gällande regler för fastighetstaxering så att trä som inredningsmaterial inte straffbeskattas, samt

2. att riksdagens uttalade intentioner att stimulera fastighetsägare till energisparande åtgärder inte motverkas av fastighetsbeskattningen.

1980/81:1154 av Göthe Knutson (m) och Gullan Lindblad (m)

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att förekomsten av trä i köksinredningar, innertak och golv i småhus inte skall föranleda högre taxeringsvärden.

1980/81:1156 av Kjell Mattsson (c) och Rune Torwald (c)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär att man i pågående utredningsarbete om fastighetstaxering beaktar vad som i motionen anförts.

1980/81:1530 av John Andersson m. fl. (vpk)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar begära att regeringen gör en översyn genom riksskatteverkets försorg av reglerna för fastighetstaxeringen enligt vad som anförts i motionen.

1980/81:1538 av Bertil Jonasson m. fl. (c)

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av att korrigera fastighetstaxeringens utfall i vissa avseenden.

1980/81:1543 av Göthe Knutson (m) och Gullan Lindblad (m)

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att förekomsten av isolerglasfönster – s. k. treglas – i framtida fastighetstaxeringar inte skall föranleda extra standardpoäng och därav följande högre taxeringsvärde.

Skrivelser

Träinformation och Skärgårdens intresseföreningars kontaktorganisation har inkommit med skrivelser till utskottet.

Utskottet

Riksdagen antog hösten 1979 nya regler för allmän fastighetstaxering. Den nya lagstiftningen innebär betydande formella ändringar. Dessa har vidtagits främst för att anpassa regelsystemet till den nya regeringsformens krav. De materiella reglerna har däremot i sina huvuddrag samma innehåll som tidigare. De grundläggande reglerna om fastighetstaxering har samlats i en särskild fastighetstaxeringslag (FTL) som kompletteras genom verkställighetsanvisningar utfärdade av regeringen eller riksskatteverket (RSV). FTL har genom riksdagsbeslut under våren 1980 kompletterats med regler om taxering av industrifastighet. Vidare har villaschablonen och reglerna om bl. a. inkomstbeskattnings av ägare till s. k. specialbyggnader ändrats.

I den nu aktuella propositionen – som i likhet med FTL och kompletteringslagstiftningen till denna bygger på förslag av 1976 års fastighetstaxeringskommitté – behandlas vissa processuella frågor i samband med fastighetstaxering. Sålunda föreslås att reglerna om besvär över fastighetstaxeringsnämnds, länsrätts och kammarrätts beslut och om besvär i särskild ordning, med i huvudsak oförändrat innehåll, förs över från taxeringslagen till FTL. Vidare föreslås att uppgifter i fastighetsdeklaration skall kunna kontrolleras genom besiktning och att detta skall kunna ske även mot fastighetsägarens vilja.

Besvärsreglerna, som i huvudsak godtagits av flertalet remissinstanser, föranleder ingen erinran från skatteutskottets sida.

För att en fastighet skall kunna besiktigas vid fastighetstaxering krävs enligt nuvarande regler att ägaren lämnar sitt samtycke. En tvångsbesiktning är möjlig först sedan taxeringen överklagats. Länsrätt kan då förordna om s. k. syn.

Enligt propositionen skall en tvångsbesiktning kunna ske redan i första instans om det föreligger grundad anledning anta att fastighetsägaren i deklarationen lämnat felaktiga eller ofullständiga uppgifter.

Allan Åkerlind och Tore Nilsson (båda m) yrkar i motion 2029 avslag på propositionen i denna del. De pekar bl. a. på att flera remissinstanser avstyrkt och att andra ställt sig tveksamma till en tvångsbesiktning i enlighet med fastighetstaxeringskommitténs förslag.

Skatteutskottet delar budgetministerns uppfattning att det ligger ett stort värde i att redan i första instans ha tillgång till uppgifter som är erforderliga för ett riktigt taxeringsresultat och att det därför föreligger ett behov av att mot en ägares vilja kunna kontrollera riktigheten av en fastighetsdeklaration genom besiktning.

Förslaget i propositionen innebär, som redan nämnts, att en besiktning mot fastighetsägarens vilja får ske endast om det finns grundad anledning anta att en uppgift som denne lämnat är felaktig eller ofullständig. Härutöver krävs att tillförlitlig uppgift inte utan avsevärd olägenhet kan erhållas på annat sätt än genom tvångsbesiktning och att uppgiften är av väsentlig

betydelse för åsättande av en riktig taxering. Tvångsbesiktning skall alltså ses som en extraordinär åtgärd som bör tillgripas endast i undantagsfall och då det finns ett verkligt behov därav.

Enligt propositionen skall frågor om tvångsbesiktning prövas av länsrätt, dvs. en instans som ligger utanför taxeringsorganisationen och som utgör en domstol. Fastighetstaxeringsnämnds framställning om besiktning skall i normalfallen delges fastighetsägaren och denne har då möjlighet att göra invändningar. Vidare skall vid besiktningen kunna närvara endast sådana personer som skall granska deklarationen eller eljest inför nämnden lägga fram förslag till beslut om taxering av fastigheten.

De i propositionen föreskrivna villkoren och formerna för tvångsbesiktning tillgodoser enligt utskottets mening de krav på rättssäkerhet och integritet för fastighetsägarna som kan ställas.

Utskottet tillstyrker därför bifall till propositionen och avstyrker bifall till motion 2029.

Utskottet behandlar i detta sammanhang vissa fastighetstaxeringsfrågor som aktualiserats i motioner väckta under den allmänna motionstiden i år. Utskottet behandlar också en skrivelse från Träinformation.

Erik Börjesson och Rune Ångström (båda fp) framhåller i motion 1145 att trä som inredningsmaterial inte bör "straffbeskattas" och begär – i syfte att motverka sådan beskattning – att RSV skall få i uppdrag att omarbeta gällande regler för fastighetstaxering. De begär också en riksdagsskrivelse av innehåll att fastighetsbeskattningen inte bör motverka energibesparande investeringar i form av exempelvis treglasfönster. Liknande synpunkter framförs i motion 1543 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m), som begär att riksdagen skall ge till känna att treglasfönster vid framtida fastighetstaxeringar inte skall ge extra standardpoäng och därmed höja taxeringsvärdet. Trä som inredningsmaterial tas också upp i motionerna 1154 och 1530. I den förra motionen begär Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m) ett tillkännagivande av riksdagen om att förekomsten av trä i köksinredningar, innertak och golv i småhus inte bör föranleda högre taxeringsvärde, i den senare motionen hemställer representanter för samtliga riksdagspartier med John Andersson (vpk) som första namn om en utredning i liknande syfte. Motionärerna anser att svenska träprodukter bör betraktas som lyx endast i sådana fall då de varit föremål för en påkostad och lyxbetonad behandling.

Träinformation framhåller i skrivelse till utskottet att man med trä oftast får det bästa och på såväl kort som lång sikt billigaste utförandet av olika byggnadsdelar. Trä får – menar Träinformation – inte betraktas som lyx. Ändå är detta – påpekas det – vad som sker vid 1981 års fastighetstaxering, eftersom skillnaderna i taxeringsvärde mellan fastigheter med trästandardpoäng och fastigheter utan sådana poäng kan uppgå till mycket betydande belopp. I sämsta fall kan de överstiga 100 000 kr. Träinformation gör också

gällande att av RSV utfärdade verkställighetsföreskrifter och anvisningar om riktvärden, värdeområden, värdefaktorer m. m. är felaktiga och stridande mot regeringsformen.

1979 års fastighetstaxeringsreform bygger på principen att de grundläggande materiella föreskrifterna redovisas i en särskild lag, FTL, som kompletteras med verkställighetsföreskrifter och anvisningar. Med hänsyn till den mångfald av problem som behandlas vid fastighetstaxeringen och till den speciella karaktär reglerna i många fall har torde det inte vara möjligt att i lagen reglera alla de frågor som har samband med taxeringen. Kompletterande detaljföreskrifter och anvisningar torde vara nödvändiga om man vill uppnå en så långt möjligt rättvis och likformig taxering.

Principen är att taxeringsvärdet, som utgör underlag för villabeskattning, realisationsvinstbeskattning, kapitalbeskattning m. m., skall bestämmas med utgångspunkt i marknadsvärdet. Detta påverkas självfallet av alla faktorer som är ägnade att höja eller sänka prisnivån. Fastighetens standard utgör naturligtvis en betydelsefull sådan faktor. God isolering, värdebeständiga inredningsdetaljer o. d. höjer således värdenivån och bör enligt utskottets mening göra det. Det kan inte anses rimligt att ett hus med treglasfönster skall åsättas samma värde som ett hus utan sådan isolering enbart av den anledningen att en bättre isolering av energipolitiska skäl är önskvärd. Med ett sådant resonemang skulle man med samma fog kunna göra gällande att ett vinterbonat hus skall ha samma värde som ett icke vinterbonat. Även träinredning, som enligt Träinformation är ett material med "långtidsvärde", kan i vissa fall höja värdenivån.

De riktvärden som kritiserats i motionerna och skrivelsen tas fram av värderingsexpertis i samverkan med fastighetstaxeringsnämnderna och allmänheten. De bygger normalt på de bästa utredningar om fastigheternas marknadsvärden som går att få fram som underlag för värderingen. Naturligtvis kan oriktiga beräkningar förekomma. Av den anledningen har riktvärdena meddelats i anvisningsform och inte i form av bindande föreskrifter. Betydelsen av trä och andra inredningsdetaljer som värdefaktorer vid fastighetstaxeringen får naturligtvis inte överdrivas. Genom att riktvärdena meddelas i anvisningsform är fastighetstaxeringsinstanserna oförhindrade att i varje enskilt ärende eller mål pröva riktigheten av anvisningen och avgöra om den skall tillämpas eller frångås. Härtill kommer att den skattskyldige har möjlighet att i deklarationen ange om exempelvis trätak eller trägolv inte håller normal standard och därför inte bör föranleda högre poäng. Den av Träinformation framförda uppfattningen att RSV:s anvisningar strider mot regeringsformens förbud mot delegering på skatteområdet kan utskottet inte dela. Utskottet är dock medvetet om att kritik kan riktas mot enskildheter i det nya systemet och att det kan finnas anledning att göra ändringar i förenklande syfte sedan erfarenhet vunnits av den praktiska tillämpningen.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna 1145, 1154, 1530 och 1543.

Bertil Jonasson m. fl. (c) framhåller i motion 1538 att det i kustområden och vid många insjöar är mycket vanligt att fastighetsägare upplåter tomter på långa arrendekontrakt till ett lågt, närmast symboliskt pris, som inte tillnärmelsevis motsvarar vad som med de nya taxeringsvärdena skall betalas ut i form av förmögenhetsskatt och garantiskatt. Motionärerna anser därför att fastighetstaxeringsutfallet bör korrigeras i vissa avseenden och begär ett riksdagsuttalande av den innebörden.

Kjell Mattsson och Rune Torwald (båda c) framför liknande synpunkter i motion 1156. De anser att markområden som är låsta av kontrakt bör värderas med utgångspunkt i den avkastning som avtalats. Samma motionärer vill att lånebelopp och inte taxeringsvärde skall utgöra underlag för beskattning och att fastighetsvärden skall räknas om med kortare intervall än fem år och med utgångspunkt i förändringar i index.

Frågan om långtidskontrakts inverkan på fastighetsvärden är, som motionärerna i motion 1538 framhåller, föremål för uppmärksamhet inom regeringskansliet. Enligt vad utskottet erfarit kan ett förslag i ärendet komma att föreläggas riksdagen i vår. Vad särskilt angår den i motion 1156 aktualiserade frågan om att fastighetstaxering bör äga rum oftare än nu vill utskottet erinra om att 1976 års fastighetstaxeringskommitté f. n. utreder möjligheterna att införa s. k. rullande fastighetstaxering. Med hänsyn härtill och då utskottet inte är berett medverka till en ordning som innebär att lånen i en fastighet och inte taxeringsvärdet skall utgöra underlag för beskattning avstyrker utskottet bifall till motion 1156. Eftersom motion 1538 får anses vara i huvudsak tillgodosedd med vad utskottet anfört avstyrker utskottet bifall även till denna motion.

Riksdagen har på förslag av skatteutskottet den 26 februari i år beslutat senarelägga den i 20 kap. 18 § angivna tidpunkten för lokal skattemyndighets underrättelse till fastighetsägare en månad till den 15 juli 1981 (SkU 1980/81:27, rskr 173). Med hänsyn härtill anser skatteutskottet sig böra förorda att den i 23 kap. 1 § angivna tidpunkten vid 1981 års fastighetstaxering bör förlängas till den 1 september 1981. Detta föranleder ett tillägg till ikraftträdandebestämmelserna till FTL.

Utskottet hemställer

1. *beträffande propositionen*

att riksdagen med anledning av proposition 1980/81:111 och med avslag på motion 1980/81:2029 antar de vid propositionen fogade förslagen till

a. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Ikraftträdandebestämmelserna

Regeringens förslag

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången i fråga om allmän fastighetstaxering år 1981.

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången i fråga om allmän fastighetstaxering år 1981.

2. *Besvär enligt 23 kap. 1 § får i fråga om 1981 års allmänna fastighetstaxering föras om där avsedd underrättelse inte erhållits senast den 1 september 1981.*

- b. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
- c. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
- 2. *beträffande riktvärden och värdefaktorer*
att riksdagen avslår
 - a. motion 1145,
 - b. motion 1154,
 - c. motion 1530,
 - d. motion 1543,
- 3. *beträffande arrendekontrakt och dess inverkan på fastighets taxeringsvärde*
att riksdagen avslår
 - a. motion 1156 i motsvarande del,
 - b. motion 1538,
- 4. *beträffande fastighetstaxeringsperiod*
att riksdagen avslår motion 1156 i motsvarande del,
- 5. *beträffande lånebelopp som underlag för beskattning*
att riksdagen avslår motion 1156 i motsvarande del.

Stockholm den 7 april 1981

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Rune Ångström (fp), Rune Carlstein (s)*, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c)*, Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Egon Jacobsson (s) och Bo Södersten (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

